

Norad-konferansen

12. desember på Radisson Blu

«Sivilt samfunn: Trusler og veivalg»

Direktør i Norad, Jon Lomøy, åpnet seminaret og fortalte at sivilt samfunn er truet akkurat som journalister over hele verden både av stater internt og de store internasjonale donorene.

Så overtok Christian Borch som dagens konferansier og loset oss videre gjennom dagen. Første bolk før lunsj handlet mest om hvordan organisasjonene markedsførte seg og prøvde å få mer oppslutning. Richard Darlington, leder for markedsføringskampanjer for de 25 største organisasjonene i Storbritannia. Morsomme filmeksempler og hvordan han skulle nå folk på 50 + i provinsen som egentlig var mest opptatt av seg selv. Underholdende!

Bård Vegard Solhjell, ny sjef i WWF hadde mange gode ideer om hvordan man skaper allierte, lager nettverk og kanskje samarbeider med organisasjoner som ikke egentlig er så like en selv, men likevel finner felles løsninger. Man må finne hverandres styrker og ikke bare jage etter mer penger. Siterte Obama: «Don't do my shit!»

Du verden – Podcast – på direkten fra konferansen med Stig Arild Pettersen og Christian Borch. Debatt mellom Beate Øgård – SAIH (Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpfond), Camilla Vigen, Unicef Norge, Bård Vegard Solhjell og Darlington. Spennende å være med på direktesending og man fikk opp interessen for arbeidet som sivilsamfunnet gjør. Selv om mange organisasjoner lever med 80-talls stereotypier og bruker det som markedsmidler fremdeles. Sultende barn i Afrika for eksempel. Spesielt de unge mente at man var stort sett lei slike bilder og andre konkrete midler må til.

Etter lunsj la Cathal Gilbert frem Civicus' rapport.

Det sivile samfunnet er under angrep i 111 av 196 land i verden, konkluderer Civicus i en fersk rapport.

Civicus har analysert 1400 hendelses- og statusrapporter fra organisasjoner tilknyttet deres nettverk. Altså er det kun fire prosent av verdens befolkning som bor i land med frihet for sivilsamfunnet. Sivilsamfunnet omfatter frivillige organisasjoner og personer som går sammen for å fremme en politisk sak.

Slår ned på kritikk

Rapporten «[People Power Under Attack](#)» viser at samtidig som noen land går i riktig retning når det gjelder demokratisk deltakelse og ytringsfrihet, er det stadig flere som går i feil retning.

– For sivilsamfunnet har 2018 vært en historie om stater som har funnet nye måter å slå ned på og begrense kritikk fra dem som tør å utfordre maktpersoner, sier forskningsleder Cathal Gilberg på sivilt samfunn i Civicus.

– Undertrykker ytringer de ikke liker

Det fremgår av rapporten at både Ungarn, India og USA, som har vært ansett som etablerte demokratier, opplever at rommet for sivilsamfunnsaktører som journalister og aktivister blir trangere. Direktør Jon Lomøy i Norad er bekymret for det han beskriver som en utvikling med økt sosial ulikhet og framvekst av sterke ledere, som forsterker sin kontroll ved å begrense og undertrykke ytringer de ikke liker. Rapporten fra Civicus bekrefter en negativ trend, der stadig flere land beveger seg vekk fra demokratiske idealer om deltakelse og ytringsfrihet. Lomøy peker på at det å delta i fagorganisasjoner og ytre seg er avgjørende for å bygge et godt samfunn, og at det henger tett sammen med menneskerettighetene.

– *Samfunnet blir bedre om flere er med på å bestemme, ved å være vaktbikkje og peke på problemer eller kunne stille som folkevalgt og foreslå løsninger. Angrep på sivilsamfunnsaktører er derfor en trussel mot utvikling.*

I 2014 demonstrerte kvinneaktivister fra BJP-partiet i India mot voldtekter av skolejenter. Rapporten til Civicus viser at kvinneaktivister er spesielt utsatt for angrep.

Kvinneaktivister spesielt utsatt

Forskningsleder Cathal Gilberg i Civicus forklarer at gruppene som jobber for kvinners rettigheter er spesielt utsatt for angrep. Dette gjelder i alle regioner unntatt Afrika, der grupper som jobber for arbeidstakeres rettigheter oftest er angrepsmål.

Kampen for kvinners rettigheter har nylig blitt aktualisert gjennom utdelingen av årets Nobels fredspris. Prisen gikk til Denis Mukwege og Nadia Murad for deres kamp mot seksualisert vold brukt som våpen i krig og væpnede konflikter.

Rapporten «People power under attack 2018» viser at de vanligste overgrepene mot sivilsamfunnsaktører er:

- Angrep på journalister: 368
- Sensur: 360
- Trakassering: 321
- Overdreven maktbruk under demonstrasjoner: 320
- Husarrest for menneskerettighetsaktivister: 311
- Trusler: 305
- Forstyrre demonstrasjoner: 296
- Arrestere demonstranter: 252
- Restriktivt lovverk: 210
- Hinder for demonstrasjoner: 190

Generalsekretær i Norsk Folkehjelp, Henriette Westhrin etterlyser en klar holdning fra regjeringen når stater hindrer humanitære hjelperes handlefrihet. – Vi må få lov til å gjøre det vi mener er riktig. Bakgrunnen er en konflikt med USA der organisasjonen mener det stilles urimelige «terrorkrav» til bistand.

Det var i 2017 at Folkehjelpen ble etterforsket av USAs justisdepartement for brudd på amerikansk lovgivning, og til slutt endte med å inngå et forlik.

Forliket kostet organisasjonen 16 millioner kroner, og har siden ført til at Folkehjelpen ikke lenger søker om amerikansk støtte til prosjekter.

De påståtte bruddene skulle ha skjedd i tilknytning til den norske organisasjonens aktivitet i henholdsvis Gaza og Iran, etter at en varsler mente at tiltakene var i strid med amerikansk terrorlovgivning.

– Norsk Folkehjelp har tatt en beslutning, og vi vil ikke la oss presse til å avvikle vårt arbeid overfor det palestinske folket og mot Israels ulovlige okkupasjon. Men vi trenger den norske regjeringens støtte for å kunne fortsette, sa Westhrin.

Sett fra USAs ståsted var problemet med tiltaket i Gaza at Folkehjelpens lokale partnerorganisasjon også hadde invitert Hamas-representanter til et arrangement. Ifølge Folkehjelpen dreide det seg om et demokratikurs for palestinsk ungdom, der Hamas-representantene skulle delta i en demokratidebatt under kurset. I Iran hadde Folkehjelpen påtatt seg å rydde miner på oppdrag fra Hydro.

Tiltakene i Gaza og Iran var ikke støttet av USAID. Det var derimot et humanitært tiltak i Sør-Sudan, der Folkehjelpen hadde avgitt en erklæring om at organisasjonen ikke støttet noen aktører som var oppført på USAs «terrorlister». Folkehjelpen var uenig med amerikanske myndigheter i at dette var å betrakte som en erklæring med global rekkevidde.

Urimelige krav

Folkehjelpen mener at USA stiller helt urimelige krav til humanitære aktører med arbeid i konfliktområder. De mener kravene påvirker både valg av relevante lokale partnerorganisasjoner og hvor humanitære aktører skal kunne drive hjelpearbeid.

– Vi er ikke villig til å åpne for at alle våre partnere verden rundt skal måtte underlegges amerikanske myndigheters sikkerhetskontroll – for at vi skal kunne drive humanitært arbeid med USA-støtte i Sør-Sudan, sa Westhrin.

– Vi ønsker heller ikke å måtte spørre USAID om tillatelse dersom vi mottar en forespørsel fra det norske Utenriksdepartementet om å delta i en fredsprosess, der aktører som står på en «forbudsliste» er blant de involverte, sa hun.

Bør følge norske lover

Westhrin understreket at Norsk Folkehjelp er en norsk organisasjon som er nødt til å følge norske lover. Organisasjonen, som har sitt utspring fra

arbeiderbevegelsen, har lange tradisjoner i å drive solidaritetsarbeid og støtte politiske aktører i en rekke land.

– Når vi har valgt å avslutte vårt samarbeid med USAID, er det fordi vi har valgt å handle ut fra egne prinsipper. Jeg er redd for at vi vil måtte ta lignende valg også i framtida om andre bistandsgivere, fordi kravene som noen aktører stiller blir stadig strengere, sa hun. - Dette resulterte i at vi ikke kunne foreta de planlagte matutdelingene i Sør-Sudan og flere tusen mennesker vil sulte.

Joan Carling fra Filippinene tilhører et av urfolkene som prøver å bevare regnskogen. Regnskogene er nå blitt et farlig sted å bo for alle over hele verden. Og i tillegg til sivilsamfunnsorganisasjonene som forsøker å bevare skogene går det også utover de som prøver å leve der, og det er stort sett urfolk. Konflikten er så stor med myndigheter som ønsker å hugge at det blir begått drap.

Jeg har før forsøkt å fortelle hva Munnkurvregelen betyr. The Gag Rule er en regel Ronald Reagan først kom med og som følges opp av alle republikanske presidenter siden. Dvs at organisasjoner som hjelper til med familieplanlegging, prevensjonsundervisning, abort etc får ingen penger fra USA. Trump har nå trukket dette lenger. Det gjelder nesten all helse og ikke minst kvinnehelse, og involverer også alt arbeid med Aids, HIV og legehjelp for prostituerte. Ana Maria Bejar fra IPPF (Internasjonal paraplyorganisasjon for sex og politikk) fortalte hvor håpløs denne situasjonen nå er, og om alle kuttene i bistand til de store og små aktørene fra USA. Dette får noen forferdelige menneskelige kostnader. Norge har heldigvis donert litt penger igjennom aksjonen: #She decides.

Jeg måtte dessverre gå før sofasamtalen tilslutt, men alt i alt en meget lærerik og interessant konferanse om sivilsamfunnsorganisasjoner generelt og om bistandsarbeid. Jeg minglet i pausene og snakket med andre små frivillige organisasjoner. Selv om de fleste får litt statsstøtte til et sekretariat! Der er jo ikke vi.

Jeg må også innrømme at jeg har sakset fra en del referater og artikler både fra Norad og Bistandsaktuelt for å være sikker på at jeg fikk med meg alt og riktig.

Monica 24.desember